

Protokoll styrelsemöte för vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tygeån den 21 november 2024

Tid: kl 8.30 – 11

Plats: Stadsbyggnad, Tobaksgatan 11, Ystad, lokal Glemminge (3 vån)

Närvarande: Per Håkanson ordförande, Tomelilla kommun (ordinarie), Jeanette Qamar Simrishamns kommun (ordinarie), Christian Negendanck Högestad och Christinehof (ordinarie), Jan Friheden Sjöbo kommun (ordinarie), Hans Fischlein Ystadortens fiskevårds- och sportfiskeförening (ordinarie), Thomas Quist Sjöbo kommun (ersättare), Anna Sandegren Tomelilla kommun (ersättare), Allan Waktmar Ystads kommun (ersättare) från och med punkt 7.

Adjungerade tjänstepersoner: Henrik Uthas Ystads kommun, Andrea Nowag Ystads kommun, Jenny Söderstedt vikarierande åtgärdsamordnare vattenråden.

Närvarande via teams: Alice Nicolle Länsstyrelsen Skåne, Johan Thuresson Löderups gris AB (ersättare), Birgit Johansson, revisor (ersättare) Tomelilla kommun.

Övriga deltagare: Ellen Söderberg praktikant Simrishamns kommun.

1. Mötet öppnas

Per hälsade alla välkomna till Ystad och förklarade mötet för öppnat.

2. Val av justerare

Beslut: Anna Sandegren valdes till justerare.

3. Godkännande av dagordning

Dagordning mejlades ut den 14 november tillsammans med kallelsen och övriga bilagor. En reviderad dagordning mejlades den 15 november 2024 eftersom underlag till punkterna 7 och 9 kom in den dagen. Ändring av punkten 14 behövs, det ska vara mötesdatum våren 2025, inte 2024.

Beslut: Styrelsen godkände dagordningen med ovanstående ändringar.

4. Föregående mötesprotokoll

Signerat mötesprotokoll från den 26 september 2024 mejlades med kallelsen den 14 november 2024. Per gick igenom punkterna från förra mötet och protokollet ansågs därmed föredraget.

Beslut: Protokollet lades till handlingarna.

5. Information om "Förvaltningsövergripande plan med ett avrinningsområdesperspektiv för genomförande av Vattenmyndighetens åtgärdsprogram"

Ett led i den nationella vattenförvaltningen är att Vattenmyndigheterna tar fram förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för varje vattencykel. Den förvaltningsplan och det åtgärdsprogram som är aktuella nu gäller för perioden 2022-2027. Åtgärdsprogrammets åtgärder riktar sig till centrala myndigheter och kommuner. En ny åtgärd för denna förvaltningscykel är att kommunerna ska ta fram en förvaltningsövergripande plan med ett avrinningsområdesperspektiv för genomförande av Vattenmyndighetens åtgärdsprogram. Jeanette och Andrea har samarbetat kring detta och bland annat haft två workshoppar med kommunala tjänstepersoner, även ÖsterlenVA och miljöförbundet har deltagit.

Det finns ett förslag till plan för Simrishamns respektive Ystads kommun som kommer att skickas ut på bred remiss efter årsskiftet. Vattenmyndigheten vill särskilt att man belyser samverkan inom vattenförvaltningen och där spelar vattenråden och vattenvårdsförbund en viktig roll, liksom kommunnätverket Hanöbukten.

6. Information om Länsstyrelsens beslut om LOVA-bidrag för åtgärdssamordnartjänsten under 2025 till och med 2027 samt diskussion om arbetet efter 2027

Den 18 oktober 2024 beslutade Länsstyrelsen om fortsatt LOVA-bidrag med 80% från och med den 1 april 2025 till och med den 31 mars 2028 för en åtgärdssamordnartjänst för vattenrådet NKT och Österlens vattenråd. Länsstyrelsen har i muntliga diskussioner framfört att de sannolikt inte kommer att kunna fortsätta finansiera en åtgärdssamordnartjänst i samma omfattning efter 2027 och att vattenrådet därför bör finna andra finansieringsmöjligheter.

Fråga: kommer det att gå att söka LOVA-LONA efter 2027? Alice svarar att det beror på regeringens budget, men än så länge ser det positivt ut.

Diskussion fördes kring att man möjligen kan fasa ut bidraget stegvis och fasa in kommunens finansiering stegvis. Diskussion fördes även kring om en åtgärdssamordnare ska anställas till 100% av en kommun. Arbetet med frågan bör man starta med nästa år eftersom den ska dras i flera nämnder i de olika kommunerna. Jeanettes förslag är att ta fram ett förslag på kommunikationsplan till nästa möte.

7. Information om avslag på ansökan om bidrag för biotopkartering av Nybroån samt beslut om vidare förfarande

I oktober 2024 ansökte vattenrådet om bidrag för biotopkartering av Nybroån inklusive biflöden eftersom den som finns är från 2009. Det var Vattenmyndigheten i Kalmar som hade utlyst att extra bidrag fanns att söka. Den 11 november 2024 beslutade Vattenmyndigheten att inte bevilja ansökan. Ansökan avslogs eftersom medlen var begränsade och Vattenmyndigheten valde att i första hand prioritera åtgärdsarbetet.

Förslag från Jeanette att söka våtmarksLONA eller LOVA-medel för biotopkarteringen. Alice föreslår att även kolla Region Skånes fonder.

Beslut: LONA- och LOVA-bidrag ska sökas för åtgärden och olika fonder, bland annat Region Skånes, ska gås igenom inför eventuell ansökan.

8. Information om administration av vattenrådets ekonomi från och med 2025

På förra styrelsemötet informerades om att Ystads kommun kan ta över ekonomiadministrationen från Tomelilla kommun från och med 2025 mot en kostnad av 375 kr/timme. Ystad kommuns ekonomienhet har tagit fram ett förslag på avtal, som mejlades ut den 15 november 2024. I samband med byte av ekonomiadministration kommer även projektägarskapet för vattenrådet LOVA- och LONA-projekt gå över från Tomelilla kommun till Ystads kommun. Ystads kommun måste ansöka om projektägarbyte hos Länsstyrelsen. Tomelilla kommun har lämnat ett skriftligt medgivande.

9. Beslutsärende

Avtal gällande ekonomiadministration från och med 2025

Ystad kommuns ekonomienhet har skickat ett förslag på avtal gällande ekonomiadministrationen för vattenrådet. Förslaget gicks igenom.

Beslut: Styrelsen beslutade att Andrea ska vara kontaktperson, att postadressen ändras till Ystads kommun, Stadsbyggnad eftersom verksamheten till stor del bedrivs här och att en stadgeändring angående föreningens säte förbereds till nästa stämma. Styrelsen beslutade vidare att godkänna förslag till avtal.

10. Information om hantering av moms från och med 2025

Vattenrådet NKT hanterar moms på samma sätt som Kävlingeåns vattenråd (KVR). Enligt information från KVR är detta upplägg inte rätt längre enligt Skatteverket efter ett EU-beslut om att en ideell förening kan ha ekonomisk verksamhet.

I dagsläget betalar vattenrådet en konsult- eller entreprenörfaktura inklusive moms. Betald moms summeras per halvår och debiteras medlemskommunerna enligt en i samarbetsavtalet fastställd fördelningsnyckel som är baserad på areal i avrinningsområdet. Kommunerna drar i sin tur momsen.

Lunds kommun, Höje å vattenråd (HVR) och KVR har beställt en utredning av E&Y. Av utredningen framgår att ny EU-lagstiftning, som går före svensk lag, ger ideella föreningar möjlighet att momsregistrera sig om de uppfyller vissa kriterier, exempelvis att bedriva allmännyttig verksamhet. I utredningen föreslås det olika möjligheter i framtiden. Den lämpligaste är att vattenrådet förblir en ideell organisation och momsregistreras. Då kan vattenrådet istället för att skicka faktura med medlemsavgifter till kommunerna skicka faktura med moms för utförande av vattenvårdsarbete eller utförande av samordnad recipientkontroll. Kommunerna kan sedan dra av momsen så att ingen ökad kostnad uppstår för kommunerna. Vattenrådet kan momsdeklarera kvartalsvis. Enligt uppgift från KVR tänker de även lägga moms på medlemsavgiften. Diskussion fördes kring detta.

KVR rekommenderar att övriga vattenråd avvaktar tills KVR och Höje å vattenråd har momsregistrerat sig. E&Y ska ta fram ett förslag på hur en ansökan om momsregistrering hos Skatteverket bör se ut så att vattenråden kan återkräva inbetald moms.

11. Information om alternativ till gällande ramavtal för vattenvårdsåtgärder

Gällande ramavtal upplevs av åtgärdssamordnaren och beredningsgruppen som oflexibelt, att åtgärder fördröjs och att det är svårt att ha ekonomisk kontroll eftersom avtalet utgår från takbelopp. Ett alternativ skulle vara att ingå i ett så kallat dynamiskt inköpssystem, DIS. Ett dynamiskt inköpssystem är en helt elektronisk metod för upphandling. Systemet är öppet för nya leverantörer under hela giltighetstiden på till exempel 5 eller 10 år och antalet leverantörer får inte begränsas. Det är ett flexibelt system som ökar möjligheterna att få in nya produkter och lösningar till upphandlande organisationer. Systemet liknar en vanlig upphandling men är en snabbare process. Leverantörer kan ansluta sig och lämna när de vill. När en leverantör ansluter granskas den av kommunen och blir kvalificerad eller inte. Varje våtmarksprojekt läggs ut på anbud för sig och förfrågningsunderlaget kan vara väldigt specifikt och efterhand som man får mer erfarenhet kan förfrågningsunderlagen spetsas till. Dessa anbud ligger ut 10 dagar. DIS innebär mer arbete för åtgärdssamordnaren och beredningsgruppen men är bättre anpassat till vattenvårdsarbete. Gällande ramavtal kan sägas upp från och med den 31 januari. En uppsägningstid på 6 månader gäller.

Thomas informerar om att Trafikverket har gjort en upphandling där de godkänt ett antal entreprenörer för ett ramavtal och sedan får de fritt välja vilken entreprenör de vill till olika uppdrag. Enligt Alice har de det systemet även på Länsstyrelsen och det fungerar jättebra. Jeanette, Andrea och Jenny kommer att ha vidare diskussioner med upphandling.

12. Beslutsärende

Extra styrelsemöte via teams den 10 december 2024 kl 16 gällande beslut om momshantering samt ramavtal

Ett gemensamt möte med Österlens vattenråd via teams föreslås för att kunna fatta liknande beslut gällande framtida momshantering och eventuell övergång till DIS.

Beslut: Styrelsen beslutar att boka teams-möte till den 10 december 2024 för gällande ramavtal och preliminärt för momshantering från och med 2025 beroende på om underlag från E&Y finns tillgängligt.

13. Återrapportering från åtgärdssamordnarna

Jenny

- Samarbetsavtalet är signerat av alla medlemskommuner.
- Invigning av besöksplats Hallmölle genomfört och Jenny informerade om vattenrådets arbete. Ca 100 deltagare.
- Vattenrådsdagarna i Kalmar i november 2024. Mycket föredrag, studiebesök och gruppdiskussioner. Mycket givande.
- Reviderad förstudie för projektet Karlsfält. Jenny tror det blir svårt att hitta en lösning där vattenrådet och markägaren kan mötas.
- Hedeskoga godkändes på förra styrelsemötet. Dessvärre har ägaren till grannfastigheten sagt stopp, han vill inte ha vatten i närheten av sin fastighet. Han är rädd för gäss som kommer nära hans jordbruksmark.
- Stenbybäcken, entreprenad skulle startas under hösten. Blir försenad, det krävs en naturvärdesinventering (NVI) eftersom den delvis berör kommunalt naturreservat. Arrendatorn har önskemål om olika lösningar som diskuteras, men dessa lösningar är avsevärt dyrare. Jenny tror att det går att lösa och att entreprenad sker nästa höst.
- Nedraby är färdigställt, vilket är jätteroligt. Före och efter-foto visades samt en drönarbild. Förutom svämplansrestaureringen har även al planterats längs ån, det var unga alar från området som användes. Blottor har grävts i en slänt för att skapa förutsättningar för kungsfiskare att bygga bon. På en plats hittades utmärkt lekgrus som ska läggas i ån. Stockar har lagts över ån och tryckts in i motstående strandbrink, lekgrus har lagts över stockarna för att uppnå mer turbulens. De anlagda våtmarkerna ska självdränera sig till ån, det finns inget särskilt utlopp. Två filmer visades, de biläggs protokollet.
- Ett flertal förstudier är beställda och det finns många markägare som är intresserade av besök och dialog.

14. Beslutsärende

Mötesdatum våren 2025 (januari och mars)

Beslut: Styrelsen beslutar att mötesdatum våren 2025 blir torsdagen den 23 januari 2025 och torsdagen den 27 mars 2025.

15. Beslutsärende

Datum och plats för stämman 2025 (maj)

Beslut: Styrelsen beslutar att stämman ska äga rum i Simrishamns kommun torsdagen den 15 maj 2024 med start kl 9. Observera att det inte går att delta digitalt i den lokalen! Som vanligt blir det gemensam efterföljande lunch.

16. Beslutsärende

Arbetsgrupp eller arbetsgrupper för framtagande av verksamhetsberättelse 2024, ekonomisk redovisning 2024, arbetsplan 2026, budget 2026 samt eventuell revidering av budget 2025

Förslag: Henrik, Jenny, Andrea, Per, Thomas.

Beslut: Styrelsen beslutar att tillsätta arbetsgruppen enligt förslag. Gruppen bestämmer själv mötesdatum.

17. Genomgång av analysresultat SRK för perioden januari till och med september 2024

Resultatet gicks igenom och resultatet för absorbans diskuterades. Absorbans visar färgningen av vattnet, så kallad brunifiering. Alice förklarade att vissa våtmarker bidrar till brunifiering, särskilt de som anläggs på mossmarker, andra minskar den. Oftast går brunifiering ner efter några år. Andrea skickar ut begreppsförklaringen som kan underlätta tolkningen av resultaten.

Förhöjd blyhalt i Nybroån vid golfbanan under januari 2024. Diskussion kring orsaken.

18. Övrigt

- Thomas berättade att Kävlingeåns vattenråd har tagit fram Vattenvårdsplan 2.0. Det gäller att ha en vattenvårdsplan som inte är statisk utan på ett lättare sätt följer ändrade krav från EU, Jordbruksverket med flera myndigheter men även löpande kan anpassas till klimatförändringar. Denna har väckt intresse hos myndigheter så att KVR ska berätta om den på olika möten med vattenmyndigheten för Västerhavet respektive södra Östersjöns vattendistrikt.
- Lunds kommun har gått med i ett EU-projektet Arcadia som syftar till att motverka effekterna av översvämningar och torka. Vattenrådets arbete har lagts in i detta projekt vilket har medfört att man har fått mer medel både i form av personal och pengar. Vattenrådet har bildat en kärngrupp med två politiker, samordnarna, en person från Arcadia och Sydvatten. En viktig punkt är att kommunicera till beslutsfattarna. Thomas skickar över underlagsmaterial och uppmanar vattenrådet NKT att utifrån denna börja fundera på hur man kan arbeta i framtiden.
- Jenny har fått inbjudan om informationsmöte angående ovanstående och ska delta. 18 december eller 17 januari, andra intresserade kan anmäla sig.
- Den 4 december ska Jenny, Per och Pia Dahlin till KS i Tomelilla kommun och berätta om vattenrådets arbete och olika projekt.
- Simrishamns kommun har gått med i ett projekt från Malmö universitet om människans förnimmelse av landskapet, bland annat om att vatten har försvunnit och nu "byggs tillbaka".

- 4130 öringar har gått upp i fiskräknaren vid Köpingsbro. Ungefär samma som förra året. Förhållandevis små öringar har gått upp, tyder på att en årgång är borta och då blir det inte lika mycket ungar. Det finns en ny kamera i fiskräknaren, den kan ha ett annat fokus.
 - YFS har ett projekt med tre universitet där öringar har försetts med sensorer. Antenner i havet registrerar hur de vandrar där. Smolt har märkts tidigare för att se hur länge öringen vistas i havet innan den återvänder till vattendraget. Man trodde tidigare att de var i havet ca 4 år, men resultaten visar att de kommer tillbaka redan efter ett år.
 - Tomelilla kommuns översiktsplan är ute på remiss och vattenrådet står på sändlistan. Har inte kommit till vattenrådet officiellt men vattenrådet bör granska den. Remisstiden är 24 oktober 2024 till 31 mars 2025.
 - Avtackning av Christian som har bidragit mycket till vattenrådets arbete och utveckling. Christian efterträds av Martin Svedberg som tillträder den 25 november.
19. **Godkännande att mötesdeltagarnas namn skrivs ut i protokollet och läggs ut på hemsidan**
Beslut: Mötesdeltagarna beslutade att godkänna att deras namn skrivs ut i protokollet och läggs ut på hemsidan.
20. **Mötet avslutas**
Per tackade för engagemanget och avslutade mötet.
Nästa möte äger rum torsdagen den 23 januari 2025 på Tobaksgatan 11 i Ystad, lokal Glemminge, 3 våningen.

Per Håkanson, ordförande

Andrea Nowag, sekreterare

Anna Sandegren, justerare